

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Рішенням приймальної комісії
Національного університету
«Одеська юридична академія»

Голова комісії д.ю.н., професор

 Мінас АРАКЕЛЯН
(протокол № 3 від «28» 03 2025 р.)

ПРОГРАМА

вступного випробування до аспірантури зі спеціальності С2 «Політологія»
для здобуття ступеня доктора філософії на основі здобутого освітньо-
кваліфікаційного рівня (магістра, спеціаліста)

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Вступне випробування до аспірантури Національного університету «Одеська юридична академія» (далі – Університет) зі спеціальності «Політологія» передбачає визначення рівня фундаментальних теоретичних знань та практичних навичок вступників до аспірантури, відповідність цих знань і навичок вимогам освітньо-кваліфікаційної характеристики, передбаченої освітнім рівнем магістра зі спеціальності політологія.

Основна мета вступного випробування – виявити готовність вступників до самостійної наукової діяльності в аспірантурі Університету та до засвоєння освітньої частини освітньо-наукової програми підготовки за третім рівнем. Випробування проводиться у формі усних відповідей.

Вступне випробування має комплексний характер. Концептуально та змістовно структура завдання до вступного випробування базується на положеннях освітньо-кваліфікаційної характеристики магістрів зі спеціальності «Політологія».

Під час підготовки до вступного випробування і в процесі його проведення рекомендується користуватися даною програмою.

Завдання до вступного випробування розроблені таким чином, щоб врахувати різні рівні знань, умінь та навичок, засвоєних вступниками на попередніх рівнях освіти, перевірити їх готовність до майбутньої науково-дослідної роботи за фахом.

Питання з пакету завдань до вступного випробування розміщуються в екзаменаційних білетах по три завдання в кожному білеті.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

При оцінці знань вступника до аспірантури на вступному випробуванні екзаменаційна комісія керується критеріями, розробленими Міністерством освіти і науки України, в основу яких покладено повноту і правильність відповідей.

Оцінкою **"відмінно"** оцінюється повна, правильна, ґрунтовна відповідь на запитання програмного матеріалу, що передбачає логічність і послідовність викладу матеріалу, володіння термінологією; показує вміння повно й глибоко використовувати теоретичні знання, застосовувати принцип об'єктивності при аналізі основних теоретичних проблем політичної науки, що виражає необхідність неупередженого, наукового підходу до політичної дійсності, її пізнання і практичного перетворення; опрацювання основної та додаткової літератури з політології.

Оцінкою **"добре"** оцінюється правильна і обґрунтована відповідь, з якої видно, що здобувач знає й розуміє теоретичний матеріал в обсязі навчальної програми, володіє необхідними навичками, не допускає суттєвих помилок при відповіді на всі три питання, застосовуючи при цьому приклади з політичної практики.

Оцінка **"задовільно"** виставляється за відповідь, яка відповідає змісту програмного матеріалу в обсязі навчальної програми, але є неповною і неточною у визначенні понять, свідчить про неповне розуміння основних положень програмного матеріалу; за відповідь, що не містить аналізу фактичного матеріалу і свідчить про те, що знання здобувача мають фрагментарний, поверховий характер. Таку оцінку виставляють також у випадку недостатнього обґрунтування, нечіткого і непослідовного викладення відповіді на поставлені питання.

Оцінка **"незадовільно"** виставляється за неправильну відповідь, яка не відповідає змісту програмного матеріалу та свідчить про нерозуміння його основних положень.

Оцінка відповіді кожного вступника обговорюється колегіально всіма членами екзаменаційної комісії, що були присутні при складанні екзамену. Оцінка включається у протокол засідання екзаменаційної комісії.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ: НАЦІОНАЛЬНА ТА ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	Відмінно	зараховано
82-89	B	Добре	
74-81	C		
64-73	D	Задовільно	
60-63	E		
0-59	F	незадовільно	не зараховано

Дослідницька пропозиція – це науковий текст, підготовлений вступником, в якому обґрунтовується тематика майбутнього дисертаційного дослідження, його актуальність, стан розробки у вітчизняній та зарубіжній науці; можливі шляхи розв’язання поставлених задач тощо. Дослідницька пропозиція має містити назву дослідження, анотацію дослідження (короткого викладу проблеми та запропонованих шляхів її розв’язання з ключовими словами), загальний опис дослідження (актуальність обраної теми, обґрунтування наукової новизни, теоретична значущість, мета, завдання, предмет та об’єкт дослідження, очікувані результати, аналітичний огляд наукових праць за темою дослідження, методологія та методи дослідження), план реалізації дослідження за роками, список літератури.

Дослідницька пропозиція – це підтвердження розуміння вступником актуальності та перспективності обраної ним ідеї, обізнаності з предметом власного наукового вибору та ступенем його дослідження.

Дослідницька пропозиція вступника візується передбачуваним науковим керівником та завідувачем кафедри.

Критерії оцінювання дослідницької пропозиції:

90-100 балів відповідає таким вимогам:

заявлена вступником наукова проблема та її аспекти, які пропонується дослідити, є новими та актуальними; представлено ґрунтовний огляд досліджень, системний аналіз ідей, пов'язаних із заявленою проблемою; автор демонструє спроможність формулювати власні аргументовані гіпотези, визначати перспективність теми, а також робити на підставі аналізу власні висновки. Текст дослідницької пропозиції містить усі необхідні компоненти, змістові частини представлені в логічній послідовності, положення не повторюються і не суперечать одне одному. Висловлювання автора підкріплені фактичним матеріалом.

75-89 балів відповідає таким вимогам:

пропонована у дослідженні проблема не є новою, але вступник представив нові її аспекти або запропонував нові методи дослідження, які раніше для її вивчення не використовувалися; показав особливості свого дослідження. Аргументування сформульованої проблеми та огляд літератури з її дослідження є послідовним переліком праць із заявленої проблеми з поодинокими коментарями автора. Структура тексту дослідницької пропозиції логічна, або може не вистачати 1-2 компонентів структури дослідницької пропозиції, також наявні 1-2 випадки логічної незв'язності викладу чи необґрунтованої повторюваності окремих тез. Є фактологічні помилки.

60-74 балів відповідає таким вимогам:

заявлена проблема, її аспекти, що пропонується дослідити, методи, за допомогою яких заплановано її вирішувати, не є новими. Аргументування вибору не наведено. Огляд літератури є механічним переліком імен та праць дослідників, які стосуються заявленої проблеми. Зміст тексту викладено безсистемно, не всі необхідні компоненти структури дослідницької пропозиції представлено, окремі змістовні частини тексту повторюються або ж суперечать одна одній.

I. ПРОГРАМА ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Політичні ідеї цивілізацій Стародавнього світу. Політичні вчення у Стародавній Греції. Політична етика Сократа. Вчення Платона про «ідеальну державу». Вчення Аристотеля про політику. Політико-правова думка Стародавнього Риму. Поняття держави у вченні Цицерона. Особливості політичної думки епохи Середньовіччя. Політичні ідеї у вченні Августина Блаженного. Політичний зміст доктрини Фоми Аквінського. Політико-правові ідеї Марсілія Падуанського. Вчення Ж. Бодена про суверенітет. Політико-правова думка Візантійської імперії. Кодекс Юстиніана. Особливості політичної думки Нового часу. Н. Макіавеллі як основоположник науки про політику. Політичні ідеї Г. Гроція. Т. Гоббс про виникнення і сутність держави. Дж. Локк як основоположник теоретичної системи класичного лібералізму. Дж. Монтеск'є про форми держави і поділ влади. Класичний лібералізм (Б. Констан, І. Бентам, А. Токвіль). Ліберально-демократичні концепції у Північній Америці (Т. Джефферсон, Д. Медісон). Вчення про державу і владу у філософії І. Канта. Органічна теорія держави Г. Спенсера. Політичні погляди Л. Гумпловича. Вчення про громадянське суспільство, державу та право у філософії Г. В. Ф. Гегеля. Політична філософія Ф. Ніцше. Марксистське вчення про політику, державу і владу. Особливості російської політичної думки. Сучасна американська політологічна школа. Французька політологічна школа. Розвиток політичної науки у Великій Британії та Німеччині в XX-XXI ст. Політична думка країн Центральної Європи XX-XXI ст.

Особливості розвитку української політичної думки. Політико-правові погляди в Київській Русі. Вітчизняна політична думка мислителів доби Відродження. Політична концепція С. Оріховського-Роксолана. Полемічна література та її вплив на політичну історію України. Розвиток української політичної думки у козацько-гетьманську добу. Вітчизняна політична думка доби Просвітництва. Політичні ідеї учасників Кирило-Мефодіївського

братства (М. Костомаров, Т. Шевченко, П. Куліш). Політична програма «громадівського соціалізму» (М. Драгоманов, С. Подолинський, О. Терлецький). Політичні ідеї українського руху в Галичині другої половини ХІХ ст. Політичні погляди І. Франка. Політичні погляди М. Грушевського. Політичні погляди В. Винниченка. В. Липинський як ідеолог українського монархізму. Концепції націоналізму (М. Міхновський, Д. Донцов). Ідеї націонал-комунізму в українській політичній думці ХХ ст. Політична теорія та практика України радянського періоду. Становлення та стан політології в сучасній Україні.

Зміст і форми політичної діяльності. Сутність та особливості політичної влади. Форми і методи здійснення політичної влади.

Політична система суспільства як базова категорія сучасної політології. Особливості системного підходу до вивчення суспільства. Основні теоретичні моделі політичної системи суспільства. Функції політичної системи суспільства. Типологія політичних систем. Структура політичної системи суспільства. Політична система як сукупність взаємодіючих підсистем: інституціональної, комунікативної, функціональної, нормативної, політико-культурної. Тенденції розвитку політичних систем. Порівняльна характеристика політичних систем сучасних країн світу. Політична система сучасної України.

Політичний режим як одне з ключових понять політології. Сутність та основні складові політичного режиму. Типологія політичних режимів. Політичні й державні режими. Основні типи політичних режимів сучасності: тоталітарні, авторитарні, демократичні. Демократія як суспільне явище і наукове поняття. Основні концепції демократії. Політичні принципи демократії. Демократія як механізм політичної взаємодії. Динаміка політичних режимів.

Держава як основний інститут політичної системи. Політика і держава. Основні форми державного правління. Основні форми державного устрою. Виникнення та сутність держави. Теорії походження держави. Держава як

головне знаряддя політичної влади у суспільстві. Ознаки і функції держави. Типологія держав. Концепція правової держави. Поділ влади як один з основних принципів правової держави. Соціальна держава. Механізми здійснення державної влади. Бюрократія в структурі державної влади. Форми державного правління і державного устрою. Тенденції розвитку сучасної держави. Конституція України про будову і механізми здійснення державної влади.

Парламентаризм як характеристика взаємодії держави і суспільства. Становлення та розвиток парламентаризму. Основні функції парламентаризму. Вестмінстерська модель організації влади. Консоціативна модель організації влади. Різновиди коаліційних урядів. Проблеми побудови правової соціальної держави в Україні.

Держава як управлінська система. Співвідношення понять «державне управління», «публічне управління» та «публічне адміністрування». Методи державного управління та їх характеристики. Органи державної влади в системі публічного управління. Поняття «державний апарат» і «державна служба». Місцеве самоврядування як складова публічного управління. Система адміністративно-територіального устрою як механізм управління державою. Особливості територіальної організації влади в Україні.

Сутність громадянського суспільства. Громадянське суспільство та його роль у функціонуванні сучасних демократичних країн. Сутність та основні ознаки правової держави. Взаємозв'язок правової держави і громадянського суспільства. Громадянське суспільство як джерело політичних інтересів. Інститути громадянського суспільства. Громадські організації і рухи в політичному житті суспільства. Самоврядування як політичний інструмент громадянського суспільства. Політична роль засобів масової комунікації. Вплив Інтернету на політику.

Партія як політичний інститут та суб'єкт політики. Основні ознаки і функції політичних партій. Типологія політичних партій і партійних систем. Сучасні партійні системи. Становлення багатопартійності в Україні.

Громадсько-політичні об'єднання та суспільно-політичні рухи в політичному житті суспільства. Теорія груп інтересів та груп тиску. Лобізм. Моделі та механізми функціонального представництва інтересів (клієнти, кланова система представництва інтересів; корпоративізм та неокорпоративізм, плюралістична система представництва інтересів). HR та PR в політичній діяльності. Нормативно-правове регулювання діяльності груп інтересів та груп тиску в Україні.

Поняття політичної еліти. Класичні та сучасні демократичні концепції еліт. Структурно-функціональний і ціннісний підходи до визначення політичних еліт. Політичні еліти як суб'єкти політичного процесу. Типи та функції політичних еліт у сучасному суспільстві. Роль мас та еліт у демократичному транзиті. Особливості політичної еліти незалежної України. Лідерство як закономірність політичного життя суспільства. Сутність та витоки політичного лідерства. Типологія і функції політичного лідерства. Особливості політичного лідерства в сучасних умовах. Характерні риси політичного лідера та основні вимоги до нього. Проблеми формування політичного лідерства і політичних еліт в сучасній Україні.

Поняття політичного процесу. Структура політичного процесу. Основні типи політичних процесів. Глобальні та регіональні процеси. Революційні та еволюційні, закриті та відкриті, стабільні та нестабільні політичні процеси. Форми здійснення політичного процесу. Суб'єкти політичного процесу. Багатовимірність та суперечливість політичних процесів. Трансформація й модернізація як політичні процеси сучасності. Специфіка політичних процесів демократичного суспільства. Особливості трансформації тоталітарних та авторитарних режимів у сучасні демократії. Сутність демократизації як політичного процесу. Демократичний транзит як процес переходу до демократії. Особливості демократичного транзиту в Україні. Модернізаційний підхід до аналізу політичних процесів. Революція, реформи і політична модернізація. Основні моделі політичної модернізації. Суперечливо-кризовий характер модернізаційних процесів у сучасному світі.

Поняття політичного конфлікту. Конфлікт і злагода у політичному процесі. Сутність, типологія та функції соціально-політичних конфліктів. Суб'єкти та об'єкти політичного конфлікту. Стадії визрівання та розвитку політичних конфліктів. Політична криза і способи виходу з неї. Особливості компромісно-консенсусного подолання конфліктів. Конфліктність українського суспільства та шляхи досягнення суспільної злагоди. Війни як крайня форма прояву конфліктності. Сучасні гібридні війни. Кібервійни.

Особа як суб'єкт політики. Рівні залучення особи у політику. Основні форми політичної участі. Сутність політичної соціалізації особи. Основні напрями та умови політичної соціалізації. Проблеми політичної соціалізації в сучасному українському суспільстві. Особа як учасник політичного процесу. Особливості та структура політичної поведінки особи, групи, мас. Типологія політичної поведінки. Специфіка масової поведінки в політиці. Характерні риси поведінки маси: публіка і натовп. Регуляція політичної поведінки. Особливості політичної поведінки в умовах трансформації політичного режиму.

Участь громадян у визначенні та здійсненні політики. Політична соціалізація як процес становлення громадсько-політичних якостей людини, її політичних інтересів та політичної культури. Політична культура як елемент політичної системи. Історичні типи політичної культури. Політична свідомість: сутність, структура, функції. Політична ідеологія, її роль у політиці. Основні сучасні ідеологічні доктрини. Мораль і політика. Проблема співвідношення цілей та засобів в політиці. Політична етика.

Політична діяльність: структура та форми. Політичне функціонування та політична участь. Основні форми консенсусного та радикального стилів політичної діяльності. Політичний екстремізм. Насильство як елемент політичного життя. Шляхи обмеження насильства в політиці. Політична пасивність та активність. Політична діяльність як наука та мистецтво. Раціональне та ірраціональне в політичній діяльності.

Політичне рішення як складова політичної діяльності. Теорія прийняття політичних рішень як галузь науки про політику. Структура політичного рішення. Класифікація політичних рішень за суб'єктом, об'єктом, результатам, методами і процедурами прийняття, за масштабами порушених інтересів. Допустимі, оптимальні та ефективні рішення. «Відкриті» і «закриті» рішення. Етапи прийняття політичних рішень: підготовчий, етап постановки цілей, етап їх реалізації. Фактори, що впливають на прийняття і сприйняття політичного рішення. Орієнтація на цінності, на ресурси і на рішення проблеми. Методи прийняття політичних рішень. Проблема забезпечення оптимальності та ефективності політичних рішень.

Сутність системного аналізу, його основні принципи та категорії. Поняття суспільної системи. Політика як система. Основні характеристики політичних систем під кутом зору системного аналізу. Розвиток системних досліджень політики в сучасній політології. Теоретичне і практичне значення системного аналізу політики.

Політичний аналіз і прогнозування як необхідні умови ефективності політичного процесу. Політична ситуація як основний предмет прикладного політичного аналізу. Основні типи та напрями політичного прогнозування. Типи прогнозів: пошуковий, нормативний, вірогіднісний та ін. Основні напрями прогнозування, його етапи. Методологія політичного прогнозування. Прогнозування та моделювання в політології. Надійність політичного прогнозу. Передбачуване і непередбачуване в суспільно-політичному житті. Раціональне та ірраціональне у політичній науці та практиці. Політичний ризик у діяльності суб'єктів політики, прогнозування його можливих наслідків. Втілення планів і прогнозів у політичних рішеннях і діях. Соціальне прогнозування і моделювання. Футурологія.

Інформація як особливий ресурс наукової діяльності. Інформація в структурі політичних досліджень. Теоретична і емпірична інформація про

політичні явища та процеси. Джерела інформації і їх основні типи. Основні етапи інформаційно-аналітичної роботи. Політичний консалтинг.

Поняття політичного маркетингу та менеджменту. Основні методи маркетингових досліджень у політиці. Політична реклама, публікрілейшнз та іміджмейкінг в структурі політичного маркетингу. Політичний менеджмент як система управління політичними процесами. Складові політичного менеджменту. Планування, організація, мотивація і контроль як основні принципи менеджменту. Аналітичний аспект політичного менеджменту. Класифікація та особливості діяльності політичних менеджерів. Зв'язок політичного маркетингу і політичного менеджменту.

Політичні технології. Інноваційні політичні технології. Політична кампанія як сукупність технологій. Вибори та виборчі кампанії. Складові виборчих кампаній. Виборчі системи. Основні типи виборчих систем. Законодавче регулювання виборів і політичні технології їх проведення. Виборча кампанія: етапи, особливості проведення. Еволюція виборчої системи України. Взаємозв'язок виборчої та партійної систем. Електоральні технології.

Маніпулятивна складова політики. Міфотворчість як знаряддя політичного маніпулювання. Сутність та механізми політичної пропаганди та агітації. Психологічна та інформаційна війна в політиці.

Поняття світового політичного процесу. Міжнародні відносини як складова світового політичного процесу. Сутність та основні функції зовнішньої політики. Основні цілі й засоби зовнішньої політики держави. Основні напрями зовнішньої політики української держави.

Основні тенденції розвитку сучасного політичного процесу: глобалізація, регіоналізація, глокалізація. Етапи процесу політичної інтеграції. Характерні риси процесу глобальної регіоналізації. Прояви глобальної регіоналізації. Наслідки глобальної регіоналізації для глобалізаційних процесів сучасного світу. Співвідношення глобалізації і глобальної регіоналізації.

Глобальні процеси як феномен і об'єкт міждисциплінарних досліджень сучасної науки. Характер протиріч і динаміка розвитку сучасної цивілізації. Нові небезпеки і ризики, притаманні процесу глобалізації. Провідна роль політичної складової в сучасних глобалістських дослідженнях. Місце і значення в них соціально-гуманітарних наук. Основні завдання і проблеми політичної глобалістики. Методологія вивчення глобальних процесів: системний підхід, структурно-функціональний аналіз, цивілізаційний аналіз, компаративний підхід, політична герменевтика, методи математичного моделювання і прогнозування тощо.

Основні глобальні проблеми сучасності. Концепція сталого розвитку. Нове місце та характер війн в сучасному світі. Гібридні війни. Політика української держави в умовах глобалізації сучасного суспільно-політичного життя.

Національні інтереси і пріоритети зовнішньої політики України: геополітичні, економічні, військово-політичні, регіональні. Участь в рішенні європейських і міжнародних проблем. Інтеграційні стратегії України. Сприяння розвитку національної економіки. Забезпечення прав людини і основних свобод.

Роль засобів масової комунікації в умовах сучасного політичного розвитку. Інформаційна політика в Україні: суть і механізми реалізації. Зміст і принципи інформаційно-ідеологічного забезпечення зовнішньої політики. Захист національних інтересів. Економічний аспект глобалізації і виклики для України.

Україна, як суб'єкт світової політики. Основні моделі національної безпеки. Зовнішні та внутрішні загрози національній безпеці України та перспективні можливості їх подолання в євроінтеграційних умовах. Забезпечення міжнародної підтримки в захисті суверенітету України. Безпекові угоди України з державами-партнерами. Нові формати міжнародної співпраці та підтримки України цивілізованим світом в умовах

агресії РФ. Основні загрози безпеці в сучасних умовах. Тенденції змін світового порядку.

ІІ. ЛІТЕРАТУРА ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

1. Алексіс де Токвіль. Про демократію в Америці. К., 1999. 590 с. URL : <http://litopys.org.ua/tocq/toc.htm>.
2. Арістотель. Політика / Пер. з давньогр. та передм. О. Кислюка. К. : Основи, 2000. 239 с. URL : <http://litopys.org.ua/aristotle/arist.htm>.
3. Арон Р. Опій інтелектуалів. К.: Юніверс, 2006. 272 с.
4. Бех В. П., Шалімова Є. О. Функціональна модель особистості: пошуки політико культурних детермінант поведінки. К.: Видавництво НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2009. 255 с.
5. Бжезінський Зб. Україна у геостратегічному контексті. К.: Академвидав, 2012. 432 с.
6. Бойко О. Д. Політичне маніпулювання: навч. посіб. К.: Академвидав, 2010. 432 с.
7. Бучин М. А. Демократичні принципи виборів: політико-правові аспекти регулювання в Україні: моногр. Львів: Вид-во Львівської політехніки, 2012. 364 с.
8. Вебер М. Протестантська етика і дух капіталізму. К.: Наш формат, 2018. 216 с.
9. Визначення і вимірювання демократії /за ред. Д. Бітема. Львів: Літопис, 2005. 318 с.
10. Войтович Р. В. Вплив глобалізації на систему державного управління (теоретико-методологічний аналіз): монографія /За заг. ред. д-ра філос. наук, проф. В. М. Князева. К.: Вид-во НАДУ, 2007. 680 с.
11. Гаврилишин Б. До ефективних суспільств: Дороговкази в майбутнє: доп. Римському Клубові / упоряд. В. Рубцов. Вид. 3-тє, допов. К.: Унів. вид-во ПУЛЬСАРИ, 2009. 248 с.

12. Гантінгтон С. Політичний порядок у мінливих суспільствах. К.: Наш формат, 2020. 448 с.
13. Герасимчук. Т.Ф. Загальна теорія політики. К.: Кондор, 2017. 225 с.
14. Глобальна та національна безпека: підруч. /за загал. ред. Г.П. Ситника. К: НАДУ, 2016. 764 с.
15. Глобальні проблеми міжнародних відносин та світової політики: безпековий вимір: підручник. Дніпро: Дніпропет. держ.ун. вн.справ, 2021. 164 с.
16. Григорук М.П. Методологія і організація наукових досліджень. К: Кондор, 2017. 206.
17. Головатий М. Ф. Людина і політика: підруч. для студ. ВНЗ. Міжрегіон. акад. упр. персоналом. К.: Персонал, 2012. 351 с.
18. Головченко В. І., Степанов О. П. Нариси з історії міжнародних відносин та зовнішньої політики країн Азії й Африки: навч. посіб. К.: Юрисконсульт, 2014. 424 с.
19. Голянич М. Ю. Футурологія. Філософія майбуття: монографія. Івано-Франківськ: Вид-во «Лілея-НВ», 2017. 540 с.
20. Грушевський М. На порозі нової України: монографія. К.: Наукова думка, 1991. 172 с. URL : http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/ua/elib.exe?Z21ID=&I21DBN=UKRLIB&P21DBN=UKRLIB&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=online_book&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=FF=&S21STR=00003614.
21. Даль Р. Поліархія. Участь у політичному житті та опозиція / пер.з англ. О. Д. Білогорський. Х.: Каравела, 2002. 216 с.
22. Даль Р. А. Демократія та її критики / пер. з англ. М. та О. Лупішко. Х. : Вид.група «РА–Каравела», 2002. 440 с.
23. Дарендорф Р. У пошуках нового устрою: Лекції на тему політики свободи у ХХІ столітті /пер.з нім.. Орган. К.: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2006. 110 с.
24. Іваницька О. П. Зовнішня політика країн Західної Європи та Північної

- Амери́ки у постбіполярний період (1990-і – 2000-і роки): Навч. посіб. К.: Видавничий Дім«Слово», 2012. 720 с.
25. Інформаційна складова державної політики та управління: монографія / Соловйов С. Г. та ін.; заг. ред. Грицяк Н. В. К.: К.І.С., 2015. 318 с.
26. Інформаційно-комунікативна діяльність органів публічної влади: монографія. К.: ЦП «Компринт», 2019. 358 с.
27. Історія політичних і правових вчень: від стародавніх часів до XVII століття. К.: ОВК, 2021. 238 с.
28. Історія політичної думки: підручник / за заг. ред. Н. М. Хоми. Львів: «Новий світ – 2000», 2016. 1000 с.
29. Історія політичної думки: підручник: у 2-х т. Львів: «Новий Світ–2000», 2017. Т.1: Від зародження до початку XX ст. 404 с. Т. 2. XX – початок XXI ст. 598 с.
30. Кондратенко О. Ю. Україна у світових рейтингах демократії. К.: ІПіЕнД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2023. 176 с.
31. Кормич Л. І., Польовий М. А. Світовий політичний процес: глобальний та національний вимір. навч. посіб. Одеса: Фенікс, 2017. 240 с.
32. Кризи політичного розвитку в Україні: причини, зміст і способи нівелювання. К.: ІПіЕнД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2022. 352 с.
33. Медоуз Д., Рандерс Й. Межі зростання. 30 років потому. К.: Пабулум, 2018. 464 с. URL: https://www.pabulum.com.ua/wp-content/uploads/2018/10/limits-to-growth_sait.pdf.
34. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права від 16.12.1966. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_043.
35. Новітня політична лексика (неологізми, okazіоналізми та інші новотвори) / І. Я. Вдовичин, Л. Я. Угрин, Г. В. Шипунов та ін.; за заг. ред. Н.М. Хоми. Львів: «НовийСвіт – 2000», 2015. 492 с.
36. Пахарев А. Д. Політичні інститути і процеси в сучасній Україні: навч.посібник. К.: Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І.Ф. Кураса НАН України, 2011. 182 с.

37. Політична влада і опозиція в Україні: порівняльний аналіз із зарубіжними країнами: Монографія / За заг. ред. Ф.М. Рудича. К.: ІПіЕНД ім. І.Ф. Кураса НАН України, 2016. 488 с.
38. Політична система України: конституційна модель та політичні практики. К.: ІПіЕНД ім. І.Ф. Кураса НАН України, 2023. 536 с.
39. Політичне поле України у ситуації суспільної кризи: влада, опозиція, політичні партії, громадські організації / за ред. О.М. Майбороди. Київ: Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І.Ф. Кураса НАН України, 2020. 264 с.
40. Політичний процес у незалежній Україні: підсумки і проблеми. Вид. 2-ге. Київ : Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2022. 704 с.
41. Політологічний словник: /за ред. М. Ф. Головатого, О. В. Антонюка. К.: МАУП, 2005. 792с.
42. Політологія: підручник /за ред. І. М. Ковалю. Харків: Фоліо, 2012. 412 с.
43. Політологія: наука про політику /М. І. Горлач, В. Г. Кремень. К.: Центр учбової літератури, 2013. 840 с.
44. Поппер К. Відкрите суспільство та його вороги. К.: Основи, 1994. Т.І. У полоні Платонових чарів / Перекл. з англ. О. Коваленка. 444 с. Т.ІІ. Спалах пророцтва: Гегель, Маркс та послідовники / Пер. з англ. О. Буценко. 494 с.
45. Правові засади формування та розвитку гендерного середовища в Україні / За заг.ред. Н. М. Оніщенко, Н. М. Пархоменко. К.: Юридична думка, 2010. 352 с.
46. Примуш М. В. Політичні партії: історія та теорія. К.: Професіонал, 2008. 416 с.
47. Романюк А. Порівняльний аналіз політичних систем країн Західної Європи: інституційний вимір. Л. : Тріада плюс, 2004. 389 с.
48. Рудич Ф. М. Політологія: Підручник. К.: Либідь, 2015. 478с.
49. Сарторі Дж. Порівняльна конституційна інженерія. К.: Артек, 2001. 212 с.
50. Сліпець П. П. Політичні цінності: теорія і методологія пізнання та

реалізації. К.: Знання України, 2009. 251 с.

51. Стратегічні пріоритети політико-правового розвитку України в контексті європейської інтеграції. К.: Норма права, 2024. 860 с.

52. Сучасна політична лексика: енциклопедичний словник-довідник. Львів: «Новий Світ – 2000», 2015. 396 с.

53. Теорія держави та права: навч. посіб. /за заг. ред. С. Д. Гусарєва, О. Д. Тихомирова. К.: НАВС, Освіта України, 2017. 320 с URL : https://www.naiu.kiev.ua/files/kafedru/tdp/navch_pos_tdp.pdf.

54. Шляхтун П. П. Політологія: історія та теорія. К.: Центр учбової літератури, 2015. 471 с.

55. Democratic Transit in Terms of Security and Development: Ukrainian and Foreign Experience. /ed by L Kormych. Lviv-Torun: Liha-Pres, 2019. 290 p.

56. Empirical Political Analysis. Quantitative and Qualitative Research Methods / Richard C. Rich, CraigLeonardBrians, Jarol B. Manheim, LarsWillnat. Routledge, 2018. 398 p.

57. Fukuyama F. The End of History and the Last Man. Penguin, 2012. URL: <http://aps-ua.org/wp-content/uploads/2017/03/The-End-of-History-and-the-Last-Man-Francis-Fukuyama-1992.pdf>.

58. Huntington S. P. Democracy's third wave. URL: <https://www.ncd.org/docs/Samuel-P-Huntington-Democracy-Third-Wave.pdf>.

59. State and Law in the Context of Globalization: Realities and Prospects. Lviv-Torun: Liha-Pres, 2019. 176 p.

60. Strömberg D. Radio's Impact on Public Spending. URL: <http://perseus.iies.su.se/~dstro/Radio.pdf>.

Голова предметної комісії

Людмила КОРМИЧ